

Sivltk 22.6.2022 § 68 LIITE

PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEIDEN 2016 MUUTOKSET

Opetushallitus on täsmentänyt useita opetussuunnitelmien perusteita ja määräyksiä, joiden tavoitteena on vahvistaa oppilaan ja opiskelijan oikeusturvaa ja oppimisympäristön turvallisuutta. Täsmennykset mahdollistavat nykyistä tehokkaammat ja oikea-aikaiset keinot puuttua kiusaamiseen, syrjintään, häirintään ja väkivaltaan esiopetuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa.

Täsmennykset perustuvat muutoksiin, jotka on tehty perusopetuslakiin, lakiin ammatillisesta koulutuksesta ja lukiolakiin. Lait edellyttävät jatkossa, että lapsen ja nuoren etu otetaan ensisijaisesti huomioon aina, kun opetusta tai koulutusta suunnitellaan, järjestetään tai siitä päätetään. Muutokset tulevat voimaan **1.8.2022**.

Lisäykset (2022) valtakunnallisiin opetussuunnitelman perusteisiin (2016) **on merkitty vahvennettuna. Kuntakohtainen lisäys on merkitty sinisellä tekstillä.**

LUKU 2 PERUSOPETUS YLEISSIVISTYKSEN PERUSTANA**2.1 Opetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet**

Perusopetuksessa noudatetaan valtakunnallisesti yhtenäisiä perusteita siten kuin perusopetuslaissa säädetään. Opetus järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti ja siten, että se edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. **Perusopetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu.**¹⁶ Opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa.

16 Perusopetuslaki 3a § (163/2022)

LUKU 5 OPPIMISTA JA HYVINVOINTIA EDISTÄVÄ KOULUTYÖN JÄRJESTÄMINEN**5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä**

Oppilailla on koulu yhteisön jäsenenä oma vastuunsa. Se ilmenee säännöllisenä osallistumisena koulutyöhön, reiluna ja arvostavana suhtautumisena koulutovereihin ja koulun aikuisiin sekä yhteisten sääntöjen noudattamisena. Toisten ihmisten loukkaamattomuuden sekä työn ja työrauhan kunnioittaminen ja sovitusta tehtävistä huolehtiminen on koulutyössä välttämätöntä. Laki velvoittaa oppilaan osallistumaan perusopetukseen ja suorittamaan tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytymään asiallisesti. **Oppilaan on käytädyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, koulu yhteisön tai opiskelu ympäristön turvallisuutta tai terveyttä.**³⁵ Vapautus opetukseen osallistumisesta voidaan myöntää oppilaalle vain tilapäisesti erityisestä syystä. Koti ja koulu yhdessä ohjaavat oppilaita toimimaan lain edellyttämällä tavalla ja tukevat oppilaita näiden ponnisteluisissa. Koulun tehtävänä on puuttua poissaoloihin ja auttaa oppilaita onnistumaan koulutyössään.

35 Perusopetuslaki 35 § 2 mom. (163/2022)

5.3 Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatuskeskustelua ja erilaisia kurinpitotoimia. Kasvatuskeskustelussa ja kurinpitoasioissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa.

Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan määrätä jälki-istuntoon enintään kahdeksi tunniksi tai hänelle voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos oppilas jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon tai kirjallisen varoituksen saatuaan, oppilas voidaan erottaa enintään kolmeksi kuukaudeksi. Kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen ovat kurinpitotoimia.⁴²

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinot tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatuskeskustelua käytetään.

Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.

Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen. Epäämisen aikana oppilaalle on järjestettävä 36h §:ssä tarkoitettuna oppilashuoltona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi oppilaalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen. Oppilaalle tehdään suunnitelma palaamisen tukemiseksi. Ennen oppilaan määräämistä jälki-istuntoon, kirjallisen varoituksen antamista oppilaalle ja oppilaan määräaikaista erottamista on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys.

Opetuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso. Ennen kurinpitotoimesta päättämistä on oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Muista 36 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä on ilmoitettava oppilaan huoltajalle ja opetuksen epäämisestä tarvittaessa lisäksi koulun sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Määräaikaisesta erottamisesta ja kirjallisesta varoituksesta tulee antaa päätös, ja muut 36 §:ssä tarkoitetut toimenpiteet tulee kirjata. Opetuksen järjestäjän tulee järjestää opetus, joka estää määrääjäksi erotetun oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä. Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan. Oppilaalle ja oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on varattava tilaisuus osallistua tässä momentissa tarkoitetun opetussuunnitelmaan perustuvan henkilökohtaisen suunnitelman laatimiseen. Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitotoimi tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi

ja enintään seuraavaksi työpäiväksi, järjestetään tarvittava oppilashuolto. Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa, kun hänet on poistettu luokahuoneesta, muusta tilasta tai koulun tilaisuudesta tai kun oppilaan opetukseen osallistuminen on evätty jäljellä olevan ja sitä seuraavan työpäivän ajaksi.⁴³

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatustieteellisten ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatustieteellisten ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Yhteistyö huoltajien ja muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon edustajien kanssa tukee suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä.

42 Perusopetuslaki 35 a § (1267/2013) sekä 36 § (477/2003) ja 36 a § (1267/2013) (163/2022)

43 Perusopetuslaki 36 § (477/2003) ja 36 a - 36 i § (1267/2013) (163/2022)

5.6 Oppimista ja hyvinvointia edistävän koulutyön järjestämisestä paikallisesti päätetyt asiat

Suomussalmen kunnan koulutyön käytännön järjestämisessä on kiinnitetty huomiota siihen, että ratkaisut tukevat kasvatuksen ja opetuksen tavoitteiden saavuttamista sekä edistävät perusopetuksen yhtenäisyyttä rakentavaa toimintakulttuuria.

5.6.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä sekä yhteistyö

Suomussalmen kunnassa hyvän ja turvallisen koulupäivän tavoitteena on tukea oppilaan kasvua, kehitystä ja oppimista. Jokainen koulun aikuinen osallistuu oppilaiden hyvinvoinnin edistämiseen. Järjestyssäännöt ohjaavat ja tukevat koulun arkea. Yhteisöllisyys luo turvallisuutta ja helpottaa oppilaiden yksilöllistä huomioimista ja varhaista puuttamista mahdollisiin ongelmatilanteisiin yhdessä huoltajien kanssa. Kiinteä yhteistyö kotien ja muiden toimijoiden kanssa tukee hyvän ja turvallisen koulun toimintaa.

Oppilashuollon palveluntarjoajat yhdessä koulun henkilökunnan kanssa huolehtivat ja edistävät oppilaiden hyvinvointia koulussa. Oppilashuoltotyön ohjausryhmä, yhteisölliset oppilashuoltoryhmät seuraavat, suunnittelevat, toteuttavat ja arvioivat yhteisöllisen oppilashuollon ja kouluyhteisön hyvinvoinnin

toteutumista sekä kouluympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta. Erilaisia uhka- ja vaaratilanteita varten on laadittu vuosittain päivitettävät pelastus- ja kriisisuunnitelmat. Poistumisharjoituksia järjestetään säännöllisesti.

Koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma tukee oppilaan hyvinvointia ja turvallisen koulupäivän toteutumista. Suunnitelman avulla pyritään tunnistamaan syrjinnän muotoja ja löytämään keinoja puuttua niihin. Lähtökohtana on oppilaiden kokemusten ja näkemysten kuuleminen. Konkreettiset toimenpiteet ja kehittämiskohteet tasa-arvon edistämiseksi valitaan näiden havaintojen perusteella. Toimenpiteiden vaikutuksia arvioidaan tältä pohjalta säännöllisesti.

Suomussalmen kouluilla toimii oppilaskunta. Oppilaskunnan tehtävänä on edistää oppilaiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista yhteistyössä koulun johdon, opettajien ja muun henkilökunnan tuella. Luokat valitsevat keskuudestaan yhden edustajan/luokka oppilaskunnan hallitukseen. Oppilaskunnan hallitus laatii toimintasuunnitelman ja toteuttaa sitä lukuvuoden aikana. Oppilaskunnanhallitus tekee aloitteita ja antaa lausuntoja oppilaisiin vaikuttavissa asioissa ja päätöksissä. Oppilaskunnan hallituksen jäseniä voi olla kutsuttuna oppilaitoksen eri kokouksiin.

Kodin ja koulun yhteistyön tavoitteena on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä sekä huolehtia siitä, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea. Avoin ja tasavertainen kasvatuskumppanuus tukee oppilaan hyvinvointia ja edistää oppimista. Suomussalmella käytetään oppilaiden, huoltajien ja koulun väliseen yhteydenpitoon Wilmaa. Kodin ja koulun yhteistyötä järjestetään yhteisö-, luokka- ja yksilötasolla. Suomussalmen kunnassa Ruukinkankaan koululla toimii vanhempainyhdistys ja Karhulanvaaran koululla vanhempain yhteistyöryhmä. Näissä ryhmissä mahdollistetaan huoltajille osallistua koulun toimintaan. Yhteistyömuotoja täsmennetään lukuvuosisuunnitelmissa ja näistä tiedotetaan tarkemmin koulun tiedotteissa.

5.6.2 Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Suomussalmen kunnassa on kasvatuskeskustelujen ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva *Oppilashuoltolain mukaiset oppilashuoltokäytänteet* – suunnitelma. Tämän suunnitelman tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnitelma tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista. Yhdenmukaisilla käytännöillä pyritään yhtenäisiin toimintatapoihin oppilaiden ikätaso huomioiden. Kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten toimien yhteydessä tehdään yhteistyötä huoltajien kanssa ja eri vaiheet kirjataan Wilmaan. Kasvatuskeskusteluiden ja kurinpidollisten keinojen yleisperiaatteet määritellään perusopetuslaissa 58 ja tässä opetussuunnitelmassa. Kasvatuskeskusteluissa ja kurinpidollisissa toimissa on huomioitava neuvontavelvollisuus.⁵⁹ Tämän suunnitelman lisäksi on noudatettava myös Suomussalmen kunnan opetussuunnitelman 2016 velvoittavia periaatteita ja määräyksiä tai muusta lainsäädännöstä johtuvia säännöksiä.

Suomussalmen kunnan kasvatuskeskusteluissa ja kurinpidollisissa keinoissa ja niiden toteuttamisessa noudatetaan seuraavia hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita:

Objektiveettiperiaate

Ojentamisen ja kurinpidon tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksytyihin ja objektiivisiin syihin. Asiantarkastus on puolueetonta ja objektiivisesti perusteltua.

Yhdenvertaisuus (tasapuolinen kohtelu)

Samanlaisista teoista tulee määrätä samanlaisia ojentamiskeinoja ja kurinpitorangeistuksia riippumatta siitä kuka on teon tekijä. Perustuslain 6 §:ssä on säädetty yhdenvertaisuudesta. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. 58 Perusopetuslaki 477/2003 ja 1267/2013 59 Hallintolaki 434/2003, 6 § 60 Hallintolaki 434/2003, 6 § 58 Oppilaita on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä, ja heidän tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti.

Tarkoitussidonnaisuuden periaate

Kasvatuskeskusteluja ja kurinpidollisia keinoja toteuttava voi käyttää toimivaltaansa kasvatuskeskusteluissa ja kurinpitokeinoissa ainoastaan lain perusteella tai muulla tavalla erikseen määritellyssä tarkoituksessa, jonka käyttämiseen toimivaltaa on hänelle annettu.

Suhteellisuusperiaate

Kasvatuskeskustelut ja kurinpitokeinot ovat ankaruudeltaan oikeassa suhteessa rangaistavaan tekoon tai laiminlyönnin moitittavuuteen. Rikkomuksesta ei saa käyttää ankarampaa rangaistusta kuin se on tarpeen.

Luottamuksensuojaperiaate

Yksilön suoja julkista valtaa vastaan. Yksilö voi luottaa toiminnan oikeellisuuteen, virheettömyyteen sekä pysyvyyteen kasvatuskeskusteluissa ja kurinpitokeinoissa.

Kurinpidollisten toimintavaltuuksien käyttäminen käsitellään yksiköittäin henkilöstökokouksissa. Ohjeet ovat helposti löydettävissä Teamsissa. Oppilaille ja huoltajille suunnitelmat ja järjestyssäännöt ovat luettavissa koulun nettisivuilla.

5.6.3 Kurinpidollisten keinojen käyttöön liittyvät paikalliset tarkennukset

Suomussalmella pyritään kasvatuksellisilla menetelmillä takaamaan oppilaiden turvallisuus ja hyvä käyttäytyminen koulussa. Näitä menetelmiä ovat mm. oppilaiden sitouttaminen luokan sääntöjen laatimiseen sekä yhteiset keskustelut siitä, mitä hyvä käyttäytyminen koulussa tai koulun tilaisuuksissa tarkoittaa. Sääntöjen sisäistämistä edistetään keskustelujen lisäksi esimerkiksi erilaisten pelien, teemapäivien tai tapahtumien avulla.

Mikäli oppilas kuitenkin häiritsee opetusta tai koulun järjestämää tilaisuutta, koulun opettaja tai rehtori voi pyytää häntä poistumaan oppitunnilta tai koulun tilaisuudesta. Oppilaalle järjestetään valvonta poissaolemisen ajaksi pyytämällä tilanteeseen avuksi koulunkäynninohjaaja, toinen opettaja tai rehtori/koulunjohtaja.

Oppilaan poistaminen oppitunnilta tai koulun tilaisuudesta on kurinpitotoimi ja siitä ilmoitetaan huoltajalle Wilmassa.

Mikäli oppilas oman tilanteensa, sairautensa tai muun tahattoman syyn takia tarvitsee rauhoittumista eri tilassa, sitä ei pidetä kurinpitona, vaan tukikeinona.

Koulupäivään osallistumisen, opetuksen epääminen

Rehtori voi opettajaa kuultuaan päättää oppilaan koulupäivän ja opetukseen osallistumisen epäämisestä enintään jäljellä olevan koulupäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan taikka koulussa tai

muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.

Rehtori ilmoittaa koulupäivän ja opetukseen osallistumisen epäämisestä kotiin ja sopii huoltajan kanssa yhdessä oppilaan turvallisen kotiin pääsyn. Oppilasta ei voida päästää lähtemään kotiin yksin, mikäli huoltajaa ei ole saatu kiinni ja toimintaohjeista sovittu. Tarvittaessa rehtori ilmoittaa asian sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Koulupäivään / opetukseen osallistumisen epääminen merkitään Wilmaan.

Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli tarvitaan aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen. Epäämisen aikana oppilaalle järjestetään 36h §:ssä tarkoitettuna oppilashuoltona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin, miekkarin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi oppilaalle järjestetään muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen. Oppilaalle tehdään suunnitelma kouluun palaamisen tukemiseksi. Suunnitelma kirjataan Wilmaan. Suunnitelman laadinnassa ovat mukana oppilas huoltajansa kanssa, rehtori/koulunjohtaja sekä opettaja, erityisopettaja tai oppilashuollon henkilöstöä tilanteen vaatimalla kokoonpanolla.

Kirjallinen varoitus

Toistuvissa ja vakavissa rikkeissä oppilaalle voidaan antaa kirjallinen varoitus. Varoitus on rehtorin antama kirjallinen viranhaltijapäätös. Päätöksessä varoituksen johtaneet asiat yksilöidään ja kuvataan mahdollinen asiaan liittyvä kurinpitohistoria.

Ennen varoituksen antamista asiasta on hankittava tarpeellinen selvitys ja oppilasta on kuultava. Kuulemiseen on annettava mahdollisuus myös huoltajalle. Kuulemisesta laaditaan muistio, josta ilmenevät keskusteluun johtaneet syyt, oppilaan ja huoltajan kommentit sekä keskustelun lopputulos.

Kirjallisen varoituksen antaminen annetaan tiedoksi sosiaalihuollon toimeenpanosta vastaavalle viranomaiselle ja oppilaalle tarjotaan oppilashuollon tukitoimia.

Kirjallisen varoituksen viranhaltijapäätöksestä on 14 päivän muutoksenhakuoikeus hallinto-oikeudelta.

Määräaikainen erottaminen

Jos rikkomus on vakava tai jos oppilas jatkaa epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon tai kirjallisen varoituksen saatuaan, oppilas voidaan erottaa koulusta enintään kolmeksi kuukaudeksi. Suomussalmella määräaikaisesta erottamisesta päättää sivistyslautakunta. Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen tulee olla edustettuna käsiteltäessä oppivelvollisen lapsen koulusta erottamista koskevaa asiaa opetustoimesta vastaavassa toimielimessä, jollei sosiaalihuollosta vastaava toimielin arvioi läsnäolon olevan ilmeisen tarpeetonta

Oppilaalle järjestetään opetus, joka estää määräajaksi erotetun oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä esimerkiksi Teamsin kautta. Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan.

Määräaikaista erottamista koskevaa päätöstä ei voida pääsääntöisesti täytäntöön panna ennen kuin se on saanut lainvoiman. Päätös saa lainvoiman, kun päätökseen ei voi enää hakea muutosta. Kun oppilas on käyttäytynyt niin väkivaltaisesti tai uhkaavasti, että toisen oppilaan tai koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus on kärsinyt tai vakavasti vaarantunut, ja on olemassa ilmeinen vaara, että väkivaltainen tai uhkaava käyttäytyminen toistuu, määräaikainen erottaminen voidaan panna täytäntöön sen estämättä, ettei päätös ole lainvoimainen. Määräaikaista erottamista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta lainvoimaa vailla olevana ja täytäntöönpanon alkamisen ajankohdasta on päätettävä samalla kun määräaikaisesta erottamisesta päätetään.

Oppilaalle, joka on erotettu määräaikaisesti, järjestetään tarvittava oppilashuolto.

Määräaikaista erottamista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta on voimassa, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain ([808/2019](#)) 14 luvussa säädetään, ja lisäksi, mitä jäljempänä 4 momentissa säädetään. ([5.7.2019/831](#))

LUKU 8 OPPILASHUOLTO

8.2 Yhteisöllinen oppilashuolto

Oppilashuolto on tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria. Yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä seurataan, arvioidaan ja kehitetään koulu yhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Lisäksi huolehditaan kouluympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä. Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä tehdään yhteistyötä oppilaiden, huoltajien sekä muiden lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen on yhteisöllisessä oppilashuollossa tärkeää ja hyvinvointia vahvistavaa. Oppilaiden osallisuuden edistäminen on opetuksen järjestäjän tehtävä. Oppilashuolto luo koulu yhteisössä edellytyksiä yhteenkuuluvuudelle, huolenpidolle ja avoimelle vuorovaikutukselle. Osallisuutta lisäävät toimintatavat edesauttavat myös ongelmien ennalta ehkäisyä, niiden varhaista tunnistamista ja tarvittavan tuen järjestämistä.

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskelu ympäristöön. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja henkilökunnan turvallisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa. Rauhallinen ilmapiiri edistää työrauhaa. Koulun järjestyssäännöt lisäävät koulu yhteisön turvallisuutta, viihtyisyyttä ja sisäistä järjestystä. Opetuksen järjestäjä laatii suunnitelman oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä osana koulukohtaista oppilashuoltosuunnitelmaa. **Koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.**¹²⁷

Koulurakennuksesta sekä opetustiloista ja -välineistä huolehtiminen ylläpitää ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta. Koulu yhteisöllä on yhtenäiset toimintatavat eri oppimisympäristöissä tapahtuvaa opetusta ja välitunteja varten. Eri oppiaineiden opetukseen laadittuja turvallisuusohjeita noudatetaan. Opetuksen järjestäjä varmistaa, että oppilaan oppimisympäristö työelämää tutustumisen aikana on turvallinen. Koulu ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta sekä koulu yhteisön hyvinvointia edistetään ja seurataan jatkuvasti. Niitä arvioidaan kolmen vuoden välein toteutettavissa tarkastuksissa. Turvallisuuden edistämiseen kuuluvat myös koulukuljetuksia, tapaturmien ennaltaehkäisyä ja tietoturvallisuutta koskevat toimintatavat.

¹²⁷ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 4-kohta ja perusopetuslaki 29 § 3 ja 7 mom. (1267/2013) (163/2022)